

Wout van de Meerendonk: 'De Schijndelse methode hebben we per toeval ontdekt!'

Pensionado praat over zijn rol in de ontwikkeling van chemievrije methode

Iedereen in de sportveldenwereld kent de Schijndelse methode: enkele keren per jaar zeer kort maaien met een geschikte machine. Maar niet iedereen kent de man achter de machine bij deze techniek: Wout van de Meerendonk. Wout gaat met pensioen, vervroegd, vanwege een hernia. Wat was zijn precieze rol bij de ontwikkeling van de Schijndelse methode?

Auteur: Santi Raats

8 min. leestijd

Vanaf het begin van de jaren negentig beheert Schijndel zijn sportvelden zonder chemie. Fieldmanager Frans van de Bergh en uitvoerend medewerker Wout van de Meerendonk zijn er vanaf moment één bij aanwezig.

Fieldmanagement veel veranderd in de loop van de tijd

Wout begon in 1979 bij de gemeente Schijndel te werken op de trekker. Daarna werkte hij een tijdje bij een handelskwekerij en ging hij in militaire dienst. Vervolgens trad hij in dienst bij de gemeente Uden, maar hij wilde al snel toch weer in dienst bij de gemeente Schijndel. Hij was toen 28 jaar. 'Ik kende de toenmalige opzichter van de plantsoendienst. Ik werd groenbeheerder. Destijds hield de plantsoendienst ook de sportvelden bij. Dat was in die tijd makkelijker dan nu. Het bestond grotendeels uit gazonmaaieren en op tijd kunstmest geven. Van specialistisch onderhoud was toen nog geen sprake. Sindsdien is er heel veel veranderd. Vroeger was een opzichter autoritair, net zoals de officieren in het leger. Je werd ergens naartoe gestuurd en dan moest je daar zoveel uur prikken, of maaieren. We stonden weleens met twee trekkers op één voetbalveld, of we liepen elkaar in de weg wanneer de één aan het kunstmest strooien en de ander aan het vegen was. Er was nog geen efficiënte werkplanning. Het hele vak is geprofessionaliseerd, voornamelijk inhoudelijk. Ik ben trots dat ik daar met onze Schijndelse methode aan heb bijgedragen.'

Geen synergie tussen machine en bestuurder

Net zoals de maatschappij verandert, zo is de groendienst in Schijndel door de jaren heen ook veranderd. 'Tegenwoordig is er veel meer inbreng van mensen op de werkvloer', zo zegt Wout. 'Het is eens voorgekomen dat ik 's ochtends op het werk kwam en dat er een nieuwe Engelse trekker in de schuur stond. Dan werd mij een Engelse handleiding onder de neus geschoven en moest ik het maar uitzoeken. Om te beginnen kende ik de Engelse taal niet, dus dan werd die machine maar met zijn halve capaciteit ingezet. Tegenwoordig wordt er geluisterd naar de wensen van de gebruiker. Het comfort van de machine telt dan mee, het type, de nieuwigheid. De gebruiker is degene die acht uur per dag op die trekker zit en er goed mee moet werken. Daarnaast moet de machine gegarandeerd kwaliteit leveren. Als er geld is, dan kopen we de beste machine. Maar ik heb nooit met de vuist op tafel geslagen. Frans, Wim en ik hebben altijd uitstekend gecommuniceerd. Wim vroeg ons voorafgaand aan een nieuwe aankoop altijd om onze wensen op papier te zetten. Alles

valt of staat met de communicatie: die moet open en beschaafd zijn.'

De eerste Amazone

Wim Bekkers, de huidige beleidsmedewerker sportveldbeheer, kwam bij het team in 1987. Frans van de Bergh kwam erbij in 1990. Wout weet het nog goed: 'In 1990 kwam ook de eerste Amazone. Dat was het begin van de duurzame revolutie. Voorheen hadden we altijd een Imants-veegmachine. De Amazone hebben we gekocht als vervanging van de Imants-veegmachine, omdat je met de Imants wel kon verticuteren, maar dat was een heel gedoe. Met de Amazone kun je makkelijk verticuteren, maaien en vegen in één.' De Schijndelse methode is bij toeval 'ontdekt'. Frans van de Bergh wilde de grond losmaken bij een hockeyveld. Hij reed er met de Amazone naartoe en begon de machine af te stellen. Onbewust had hij de machine te diep ingesteld. Het hele veld was weg, er stond geen gras meer op! Wout vertelt lachend: 'Daar stond Frans, met de handen in het haar! De dealer zei ook: "De machine is niet bedoeld om te frezen!" Maar na een week stond er het mooiste gras van de wereld op het veld!' Uiteindelijk heeft Schijndel zes jaar lang met de Amazone de velden 'gefreest', eigenlijk superkort gemaaid, tot op de zwarte grond. Wout: 'We doen nu vijf jaar met onze machines. Aan het einde van het vijfde jaar kun je de machine nog goed inruilen, ondanks de zware belasting. De Amazone kan wat andere machines niet kunnen. Bij een buurgemeente wordt door een aannemer een

INTERVIEW

vergelijkbare machine ingezet, maar dat is eigenlijk meer een ruwe grasmaaier met verticuteermessen. En die gaan te snel te diep. De Amazone kun je per slag en veel nauwkeuriger in hoogte verstellen.'

Spannend en steeds dieper

Wat was voor Wout de grootste uitdaging bij het invoeren van de Schijndelse methode? 'Geduld!' Hij moet onbedaarlijk lachen. 'Rustig blijven. Frans van de Bergh wilde telkens proberen om meer af te frezen. Op een gegeven moment stond de hoogteafstelling op 2,5 centimeter diep. Ik was echt bang dat het verkeerd zou gaan. Maar evengoed legden we op maandag een veld "zwart" neer en op vrijdag konden we alweer lijnen trekken. Dan lag het veld er weer piekfijn bij voor de wedstrijd. We kwamen er wel snel achter dat we deze methode niet kunnen toepassen met regenachtig weer, want dan verdicht de boel, het versmeert en vervet. Maar ook bij heel zonnig en warm weer kan het riskant zijn.'

Volgens zijn collega's Wim Bekkers en Frans van de Bergh is Wout iemand die weet wat hij wil en kan, maar ook wat hij níet kan. 'Ik zit zo in elkaar dat ik eerst moet zien om te kunnen geloven', verklaart Wout. 'Ik moet de zaken eerst uitproberen. Bijvoorbeeld het steeds dieper afstellen van de Amazone bij het kaalschrapen van de sportvelden om onkruid te bestrijden. Ik heb in het begin behoorlijk de voet op de rem gehouden.'

In het begin werden de velden zes tot zeven keer per jaar behandeld met de verticuteer- en maai-combinatie. Door het superkort maaien wordt ook

Wout van den Meerendonk geeft stokje over.

al het microreliëf verwijderd. Door dit diverse keren per jaar te herhalen, komt het veld er superstrak bij te liggen.'

Nu is de frequentie wat minder. 'Alle velden zijn al glad', verklaart Wout. 'Al het microreliëf, de pierenhoopjes en de resten van slidings halen we met de machine weg. Ik ga met de Amazone diagonaal, over de lengte en over de breedte. Daar wordt het veld supervlak van. Maar ook het gras krijgt behoorlijk op zijn donder. Daardoor krijgt de mat een stevig wortelpakket.' Een stevige en dichte grasmat is het gevolg, waardoor onkruid vrijwel geen kans krijgt. Het mooiste compliment dat Wout ooit heeft gekregen voor de kwaliteit van zijn werk, is dat de KNVB de laatste twee jaren al vijf jeugdinterlands heeft georganiseerd op de velden van RKS Schijndel.

Beste vrienden

Als Wout over de machine vertelt, lijkt het alsof het verhaal gaat over twee beste vrienden die overal samen avonturen beleven. 'Driekwart van de tijd ging die machine met mij mee. Mettertijd heb ik feeling voor de machine ontwikkeld en de machine op mijn duimpje leren kennen. Maaien en verticuteren gaan in één gang. De eerste maaibeurt van het seizoen kun je het beste op 3,5 centimeter doen, zodat de verticuteermesjes die erboven hangen net alle pierenhoopjes wegslaan. Daarna ga je er nog eens overheen met 50 procent verticuteermesjes en 50 procent maaimesjes.' De afgelopen 25 jaar heeft Wout ruim twintig natuurgrasvelden met de Amazone bewerkt. De laatste jaren waren dat nog vijftien velden, vanwege de aanleg van kunstgrasvelden. Ook de omgeving van de sportvelden bewerkt hij met de Amazone: 'Bij evenementen, bijvoorbeeld, kun je er hoog gras mee omvormen tot een gazon. Bij sportvelden kun je er langs de paden makkelijk een grasbaan van een meter breed mee uitmaaien. In de herfst kon ik met de Amazone de veger helpen, want hij kan ook blad zuigen over de klinkers.'

Kosten

De Amazone is niet de goedkoopste machine. Ook lijkt de Schijndelse methode an sich kostbaar. 'Je moet vaker naar het veld, zo'n vier tot zes keer per jaar. Maar met de bewerking spaar je ook andere activiteiten uit, zoals maai beurten, dressbeurten en rollen', legt Wout uit. Hij is een absolute voorstander van niet-chemisch sportveldonderhoud, ook al is het iets duurder. 'Als de chemie straks wegvault, wordt sportveldonderhoud sowieso duurder voor beheerders die nu nog chemische middelen toepassen, net als het kostenplaatje voor onkruidbestrijding op verharding door branden,

stomen en heet water. Anderzijds hebben wij een goed budget per veld voor chemievrij onderhoud. We zitten zelfs een beetje onder het kostenplaatje dat BSNC drie jaar geleden heeft uitgerekend als realistisch budget voor chemievrij onderhoud! Ik vind het de taak van fieldmanagers om het belang van wat extra geld voor chemievrij onderhoud aan te kaarten bij de politiek. We moeten toch vierkant voor ons vak staan, of niet?'

Communicatie

Wout was wekelijks te vinden bij de sportverenigingen. 'Ik kon goed opschieten met de mensen van de clubs. Ik dronk geregeld een kop koffie in de kantine met vrijwilligers en bestuurders, zodat ik wist wat er speelde. Als er een nieuw veld bij kwam, wilde ik eerst een inspectie op het veld doen, een praatje met de vrijwilligers maken om te weten hoe het veld erbij lag, hoe de vrijwilligers te werk gingen op het veld en wat hun wensen waren. Ik snap dat ze allemaal roepen: we willen een vlak veld. Maar wat is haalbaar? Ik heb altijd een realistisch eindbeeld beschreven en een club nooit valse beloftes gedaan.' Omdat Wout een graag geziene gast was bij de verenigingen, bouwde hij door de jaren heen een hoop goodwill op. 'De clubs stonden open voor me, hielpen me soms. Andersom zei ik ook weleens tegen bladblazende vrijwilligers: leg het daar maar neer, dan neem ik het wel mee met de machine.' Wout was een prima visitekaartje voor de gemeenten Schijndel en ook voor de Schijndelse methode.

Dat weet hij zelf ook: 'De politiek, de beleidsmedewerker of sportveldbeheerder kan het goed bedenken, maar als ik het niet goed uitvoer, dan wordt het niets.'

Aangeboren vakmanschap

Het fingerspitzengefühl, dat is op school niet te leren, aldus Wout. En ook niet uit een Engelse handleiding te halen. 'De cultuurtechnische, maar vooral ook traditionele velden hebben allemaal hun eigen behandeling nodig: op het ene stuk rijd je een spoor in het veld, terwijl je in een andere hoek weer wel kunt bewerken.' Wout is een collega aan het inwerken op de Amazone. 'Het is belangrijk dat wij als gemeente de Amazone zelfstandig kunnen blijven inzetten. Dat geeft ons de vrijheid om à la minute te beslissen wat we met een veld doen. Als wij dit kunstje niet opnieuw 100 procent onder de knie krijgen en hiervoor afhankelijk worden van een aannemer, gaat dat ten koste van de kwaliteit van de velden.'

Menselijke toon

Niet alleen de communicatie met de clubs verliep moeiteloos, ook bij aannemer Van Esch uit Cromvoirt (voor het groot onderhoud, zoals vertidrainen, recycledressen en doorzaaien) en bij aannemer Vogels uit Gemonde (voor het maaiwerk) kon Wout een potje breken. 'Problemen met aannemers kun je ondervangen door als mens normaal het gesprek aan te gaan. Ik heb altijd geprobeerd het 'menselijke' in het 'autoritaire' te

INTERVIEW

leggen. Ook in het leger, waar ik rijinstructeur was. In de auto was ik "Wout" voor de kanonniërs en soldaten. Dat droeg ik ze op. Maar als er een meerdere langskwam, was ik weer "korporaal" voor ze. Het gaat erom dat je op een menselijke toon blijft praten, in welke functie dan ook. Als er iets mis was, vroeg ik wat er fout gegaan was, in plaats van blind de ander te beschuldigen en uit te schelden. Ik was wel scherp: als ik op veld B een fout zag, ging ik daar wel duidelijk maken wat mijn mening was. Maar als ik dan vroeg: kun je nog eens extra

maaien, want het ziet er nog niet goed uit, dan gebeurde dat. Als je flexibel bent als mens, dan doe je extra dingen voor elkaar.'

Einde fieldmanagement

Het pensioen van Wout betekent het einde van een lange carrière in het sportveldonderhoud. 'Ik kan bij alle verenigingen komen om vrijwilligerswerk te doen, maar ik houd het voorlopig voor gezien en ga geen vaste verplichtingen aan op dit gebied. Ik heb eerst nog andere uitdagingen.

Wel zal ik, als ik op vakantie ben, gaan kijken hoe de lokale voetbalvelden erbij liggen. En bij de gemeente Schijndel kunnen ze me ook altijd bellen voor advies. Ik heb goed telefonisch contact met Toine van Antwerpen, de nieuwe uitvoerend medewerker, die ik het afgelopen seizoen heb ingewerkt op de Amazone.'

Anekdote

Een leuke anekdote rond Wout wordt door zijn collega's Wim Bekkers en Frans van de Bergh verteld: 'We hadden vroeger een Case 4210-tractor. We hebben die machine in totaal zeven jaar gehad, maar het was al klagen geblazen vanaf dag één dat we hem hadden. Na zeven jaar zou het nog een paar jaar duren voor hij vervangen zou worden. Juist in het jaar dat Wout 25 jaar bij de gemeente werkte, werd hij voor zijn jubileum uitgenodigd bij het college van B&W. Wat denk je? 's Middags kregen wij van de manager te horen dat we een nieuwe trekker gingen aanschaffen voor Wout! Normaal duurt het een jaar voordat je iets voor elkaar krijgt. Nu had Wout zijn kans gegrepen en binnen een paar maanden stond er een fonkelnieuwe Fendt 309 in de schuur.'

Terugblik

Als Wout terugkijkt op zijn carrière, is hij trots op zijn 'oeuvre': 'Ik heb alles verdiend. Ik bedoel daarmee dat ik nooit de kantjes ervanaf heb gelopen. Ik liet nooit rommel achter en maakte de velden mooi, hield de machines bij met schoonmaken, doorsmeren en vernieuwen van de messen.' Ook heeft hij een tip voor de volgende generatie: 'Ga met plezier naar je werk en daarna met plezier weer naar huis. Luister naar je intuïtie, maar overleg alles met je collega's.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5673